

Zasady pracy z dziećmi i młodzieżą w Wyższym Seminarium Duchownym w Ełku

I. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA MAŁOLETNI

1. Kościół jako wspólnota wiernych troszczy się o zbawienie każdego człowieka i dobro wspólne społeczności, wśród której realizuje swoją misję.
2. Opiekę nad małoletnimi należy rozumieć jako troskę o ich godność, dobro fizyczne, psychiczne i duchowe.
3. Małoletni mogą być wykorzystywani w domu rodzinnym, instytucjach czy swoich środowiskach. Dorośli, zwłaszcza sprawujący wychowawczą opiekę nad małoletnimi muszą zachować daleko idącą czujność w sytuacjach pojawiających się sygnałów o wykorzystywaniu podopiecznych w domach rodzinnych, instytucjach czy swoich środowiskach. [W niniejszym dokumencie termin „małoletni” jest używany zamiennie z terminem „dzieci i młodzież”.]

II. ZASADY OGÓLNE

4. Wszyscy wychowawcy, opiekunowie i animatorzy pracy z dziećmi i młodzieżą powinni otrzymać odpowiednie przeszkolenie z zakresu pedagogiki, psychologii oraz szeroko rozumianej prewencji.
5. Wszystkie nadrzędne kościelne struktury duszpasterstwa dzieci i młodzieży, organizacje katolickie, zrzeszenia dzieł wychowawczych i oświatowych prowadzone przez jednostki organizacyjne Kościoła powinny przyjąć i wdrażać opracowane przez specjalistów konkretne reguły, formy i struktury prewencji w odniesieniu zarówno do różnych zakresów i form pracy z dziećmi i młodzieżą jak i do różnych poziomów odpowiedzialności organizacyjnej za tę pracę.
6. W procesie wdrażania reguł, form i struktur, zapewniających dzieciom i młodzieży bezpieczne środowisko rozwoju, kościelne jednostki organizacyjne współpracują z rodzicami, wychowawcami, a w razie potrzeby także z kompetentnymi organami państwowymi i samorządowymi.
7. Każda instytucja kościelna służąca duszpastersko dzieciom i młodzieży powinna w swoim zakresie wyznaczyć odpowiednią osobę godną zaufania i odpowiednio przeszkoloną w dziedzinie prewencji.
8. Skuteczną pomocą w rozmaitych obszarach pracy z dziećmi i młodzieżą są jasne zasady określające formy relacji (przestrzeganie granic bliskości i zachowanie właściwego dystansu) między dorosłymi a dziećmi i młodzieżą. Dlatego każda instytucja i organizacja kościelna zajmująca się pracą z dziećmi i młodzieżą powinna posiadać własny kodeks zachowań, a także organizować specjalistyczne szkolenia dla zatrudnianych osób oraz tych, które podejmują posługę w charakterze wolontariuszy.

III. KODEKS ZACHOWAŃ

Normy ogólne

9. Prawa oraz bezpieczeństwo małoletnich powinny być kategorycznie przestrzegane. Zabrania się stosowania jakiegokolwiek przemocy wobec dzieci i młodzieży (w tym przemocy fizycznej, psychicznej, emocjonalnej, seksualnej).
10. Wszyscy małoletni mają prawo być traktowani w sposób podmiotowy. Nie do zaakceptowania jest faworyzowanie przez duchownego lub innego wychowawcę pojedynczych osób.
11. Sprawujący opiekę nad małoletnimi nie mogą tolerować ze strony innych osób jakiegokolwiek zachowania, które powszechnie odczytuje się jako formę znęcania lub dokuczania.
12. Należy zachować szczególną ostrożność i roztropność podczas osobistych rozmów osoby duchownej lub wychowawcy świeckiego z małoletnim. Szczegółowe zasady prywatnych rozmów opisują pkt. 28-39.

13. Osoba duchowna oraz wychowawcy świeccy winni unikać nieuzasadnionego przebywania z małoletnimi przez długi czas.

14. Zabrania się podróżowania samochodem lub innym środkiem lokomocji „sam na sam” z małoletnim. Wyjątkiem może być sytuacja wynikająca z konieczności ratowania zdrowia lub życia. Szczegółowe wskazania na ten temat są zawarte w pkt. 37, 38, 40.

15. Niedozwolone jest prowadzenie rozmów, opowiadanie żartów oraz formułowanie wszelkich komentarzy o podtekście seksualnym. W przypadku konieczności podjęcia z małoletnim rozmowy na tematy związane z płciowością należy to uczynić najlepiej w obecności wychowawcy lub innej osoby dorosłej wykazując daleko idącą ostrożność, delikatność i roztropność.

16. Zabrania się spożywania w obecności małoletnich i częstowania ich alkoholem, papierosami, środkami odurzającymi (w tym narkotykami) i innymi używkami zakazanymi przez prawo.

17. W relacjach z małoletnimi należy posługiwać się kulturalnym językiem oraz wykorzystywać środki i metody pracy odpowiednie do wieku wychowanków. W kontaktach telefonicznych z małoletnimi lub przez media społecznościowe należy zachować maksymalną ostrożność, umiar i poczucie odpowiedzialności za słowo.

18. Nieprzestrzeganie przez osoby pracujące z małoletnimi wyżej wymienionych zasad będzie traktowane jako naruszenie podstawowych obowiązków wychowawcy względem małoletnich i pociągnie za sobą konsekwencje prawne przewidziane zarówno w prawie kanonicznym, jak i w prawie państwowym.

Szacunek dla nietykalności cielesnej, intymności i prywatności małoletniego

19. Podstawową zasadą w pracy z dziećmi i młodzieżą jest poszanowanie ich nietykalności cielesnej.

20. Małoletnim przysługuje prawo do prywatności. W szczególny sposób prawo to winno być respektowane w takich miejscach jak przebieralnie, pływalnie, łazienki i toalety. W wymienionych wyżej miejscach nie można w żaden sposób ingerować w prywatność wychowanków.

21. Ochrona prywatności małoletniego wyklucza także działania polegające na sprawdzaniu laptopów czy telefonów komórkowych.

22. Jakiegokolwiek spotkania z małoletnim winny się cechować poszanowaniem prywatności, roztropnością i rozważą.

23. Przez niewłaściwe zachowania i nadużycia wobec nietykalności cielesnej małoletniego rozumie się: wszelkie formy okazywania im tzw. niechcianej czułości; pełne i mocne uściski i objęcia; dotykanie piersi, pośladków i okolic intymnych; klepanie w uda lub kolana; łaskotanie lub „mocowanie się” w mocnym objęciu; obejmowanie małoletniego stojąc za jego plecami; masaże; całowanie (w szczególności w usta); leżenie albo spanie obok małoletniego; okazywanie jakichkolwiek form czułości w miejscach wyizolowanych, np. w łazience, ubikacji, prywatnym pokoju; komplementowanie oraz komentowanie wyglądu fizycznego; składanie propozycji o charakterze seksualnym (np. wspólne spanie, tzw. uprawianie seksu lub inne czynności seksualne; prowadzenie wszelkiej korespondencji o charakterze lub nawet z podtekstem seksualnym także za pomocą telefonów i mediów społecznościowych.

24. Zabrania się wszelkich gier i zabaw, w których dochodzi do opisanych w pkt. 23 niewłaściwych zachowań, w szczególności, gdy używa się powyższych form dotyku.

25. Kategorycznie zabrania się wykonywania podopiecznym zdjęć lub nagrań wideo w sytuacjach opisanych w pkt. 20 i 22. Dotyczy to także samych małoletnich, którzy o tym zakazie powinni zostać wyraźnie poinformowani przez wychowawcę.

26. Na indywidualne fotografowanie małoletnich w innych sytuacjach i/lub upublicznianie ich zdjęć należy uprzednio uzyskać pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych. Należy również pamiętać o przepisach związanych z RODO.

27. W czasie wyjazdów turystycznych lub przebywania w ośrodkach wypoczynkowych nie należy wyręczać małoletnich ani pomagać im w czynnościach osobistych (szeroko rozumiana toaleta, mycie się, przebieranie itp.), o ile są w stanie wykonać te czynności samodzielnie.

Indywidualne spotkania z małoletnimi

28. Właściwym miejscem indywidualnych spotkań z dziećmi i młodzieżą, są ogólnodostępne pomieszczenia zapewniające transparentność takiego spotkania (przeszkłone lub otwarte drzwi, przeszkłone ściany pokoju, obecność w pobliżu innych osób). Indywidualne rozmowy z małoletnimi nie mogą odbywać się w prywatnym pokoju wychowawcy świeckiego czy osób duchownych.

29. W razie konieczności indywidualnego spotkania z małoletnim, należy o tym powiadomić rodziców bądź opiekunów prawnych. To samo dotyczy rozmów telefonicznych lub za pomocą mediów społecznościowych z małoletnim. Należy pamiętać, iż małoletni a zwłaszcza osoba poniżej 15 roku życia, nie jest partnerem indywidualnych rozmów i spotkań z duchownym.

30. Nie należy, w nieroztropny sposób, mnożyć ani przedłużać w czasie spotkań z grupą małoletnich. Zaleca się, aby zarówno godzinę (porę dnia), jak i liczbę spotkań określić podczas pierwszego spotkania organizacyjnego.

31. Zaleca się, aby nie zapraszać do prywatnego mieszkania duchownego pojedynczych małoletnich osób. W sytuacji konieczności spotkania i rozmowy należy kierować się zaleceniami zawartymi w pkt. 28.

32. Należy zachować szczególną ostrożność w nawiązywaniu kontaktu z małoletnim drogą teleinformatyczną. Należy pamiętać, iż właściwą osobą do rozmowy są rodzice bądź opiekunowie prawni.

33. W razie konieczności wizyty w domu prywatnym małoletniego należy dopilnować, aby rozmowa odbywała się w obecności przynajmniej jednego z rodziców lub opiekuna prawnego. Spotkanie nie powinno wykraczać poza obszar związany z obowiązkami wychowawcy.

34. Szczególny charakter ma osobiste spotkanie z kapłanem podczas sprawowania sakramentu pokuty i pojednania. Właściwym miejscem spowiedzi jest konfesjonał w kościele lub kaplicy. Zaleca się roztropność w sprawowaniu tego sakramentu w odosobnionych miejscach, np. w zakrystii czy na chórze. Jeśli zajdzie konieczność sprawowania sakramentu pokuty poza kościołem lub kaplicą, należy wybrać takie miejsce, by zapewniało ochronę tajemnicy spowiedzi, a jednocześnie dawało gwarancję zachowania zapisów niniejszego dokumentu. Kategorycznie zabrania się sprawowania sakramentu pokuty w szkole, na plebanii, w prywatnym mieszkaniu księdza albo w pomieszczeniach seminaryjnych.

35. W razie konieczności przeprowadzenia indywidualnej rozmowy z małoletnim w szkole bądź sali parafialnej należy zadbać o transparentność i dopilnować by drzwi były uchylone.

36. Zaleca się, aby w budynku seminaryjnym zostało wygospodarowane miejsce do spotkań z małoletnimi.

37. Zabrania się podwożenia uczniów do szkoły prywatnym samochodem.

38. Zabrania się także przewożenia podopiecznych prywatnymi samochodami, nawet jeżeli rodzice lub opiekunowie prawni wyrazili zgodę np. do kina, na spotkanie młodzieżowe, konkursy, festiwale itp. Przewóz uczniów może się odbywać jedynie zgodnie z przepisami.

39. Nieprzestrzeganie zasad dotyczących indywidualnych spotkań kapłana lub siostry zakonnej z małoletnimi będzie skutkowało zdecydowaną reakcją ze strony Biskupa Diecezjalnego.

Wycieczki, rekolekcje, pielgrzymki, oazy

40. Zabrania się prywatnych wyjazdów własnym samochodem (zarówno jedno jak i kilkudniowych) z osobą lub osobami małoletnimi.

41. Wszystkie wycieczki, zarówno jedno jak i wielodniowe, wyjazdy turystyczne lub inne, turnusy wakacyjne, rekolekcje, powinny być starannie planowane i w sposób formalny dokumentowane ze

szczególnym uwzględnieniem kwestii transportu, zakwaterowania, planu dnia oraz bezpieczeństwa w miejscu pobytu.

42. Na każdy wyjazd z małoletnimi, wymagana jest pisemna zgoda rodziców lub opiekunów prawnych, których należy także zapoznać z programem wycieczki. Ponadto wymagana jest zgoda rodziców lub opiekunów prawnych na przetwarzanie (i zakres) danych osobowych małoletniego.

43. Podczas grupowych wyjazdów należy zadbać, aby w gronie wychowawców znalazła się proporcjonalna liczba mężczyzn i kobiet, stosownie do liczby chłopców i dziewcząt w grupie.

44. Na początku wycieczki/wyjazdu wychowawcy mają obowiązek zapoznać uczestników z obowiązującymi zasadami i regulaminem. Ten fakt należy odnotować w prowadzonej dokumentacji.

45. Należy zwrócić uwagę, aby czas przeznaczony na odpoczynek nocny zaplanować w sposób zgodny z normami bezpieczeństwa. Por. art. 39 ust. 1 pkt 5a ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 ze zm.); art. 7 ust. 2 pkt 6 ustawy z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r., poz. 191 ze zm.); ustawa z 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 155); ustawa z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 155); § 2 rozporządzenia ministra edukacji narodowej i sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. nr 6, poz. 69 ze zm.). Por. Rozporządzenie Ministra Edukacji narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży, poz. 452; Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, poz. 405; Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 roku o kulturze fizycznej (tj. Dz. U z 2001 r., Nr 81, poz.889 ze zmianami); Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r., Nr 108, poz. 908 ze zmianami); Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 roku w sprawie warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. z 1997 r., Nr 57, poz.358); Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2002 r., Nr 6, poz. 69).

Rozplanowanie miejsc noclegowych

46. W czasie wyjazdów wakacyjnych, rekolekcyjnych itp. należy zwrócić uwagę na takie zachowania podopiecznych, które mogłyby wskazywać problemy małoletniego z aklimatyzacją w grupie, trudnościami w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami oraz na brak wykazywania się przez małoletnich umiejętnościami w zakresie radzenia sobie z sytuacjami konfliktowymi pojawiającymi się w grupie rówieśników.

47. Nie wolno bagatelizować jakichkolwiek sygnałów wskazujących w szczególności na: izolowanie się małoletniego w grupie rówieśników, przejawy agresji wśród małoletnich (w szczególności agresywne zachowania starszych wobec młodszych), konflikty między podopiecznymi, pojawiające się w przypadku małoletnich zachowania seksualne nieadekwatne do ich wieku, wykorzystywanie przez rówieśników zagubienia i nieporadności małoletnich słabiej przystosowanych do radzenia sobie w grupie.

48. Sypialnie chłopców i dziewcząt powinny być odseparowane i nadzorowane przez personel tej samej płci, co przebywający w nich wychowankowie. Zabrania się opiekunom nocowania w pokojach małoletnich. Zaleca się także roztropność w odwiedzaniu wychowanków w ich pokojach.

49. Rodzicom dzieci i młodzieży należy udostępnić numer telefonu kontaktowego, pod którym będą mogli uzyskać informacje o dziecku podczas jego pobytu na wycieczce, oazie, rekolekcjach.

IV. ZASADY KORZYSTANIA Z INTERNETU

50. Parafie, wspólnoty i wszelkie dzieła diecezji ełckiej, które zapewniają dzieciom i młodzieży dostęp do Internetu, są zobowiązane do udostępnienia materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu oraz do podejmowania właściwych działań zabezpieczających przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dzieci. Należy bezwzględnie

nie zainstalować lub zaktualizować oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe, firewall, zabezpieczające, monitorujące korzystanie z Internetu oraz filtrujące treści internetowe. Opiekun ma obowiązek nadzoru nad korzystaniem małoletnich z Internetu. Niniejszy punkt nie dotyczy sytuacji, w których wychowankowie korzystają z Internetu poprzez własne urządzenia umożliwiające bezpośredni dostęp do sieci.

51. Każdemu podopiecznemu należy przydzielić indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie z Internetu na terenie parafii czy innej placówki, oraz poinformować go o konieczności zachowania loginu i hasła w tajemnicy. Dostęp wychowanka do Internetu możliwy jest wyłącznie poprzez zalogowanie się przydzielonym hasłem na serwerze instytucji.

52. Okresowo należy sprawdzać, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści należy ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.

53. Niezależnie od wieku czy statusu danego internauty korzystającego na terenie danej placówki z Internetu niedozwolone jest sięganie do treści sprzecznych z zasadami etyki i moralności chrześcijańskiej.

V. TROSKA O WYCHOWANKÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ LUB SPECJALNYMI POTRZEBAMI WYCHOWAWCZYMI

54. Opiekunowie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub specjalnymi potrzebami wychowawczymi są zobowiązani do okazywania swoim wychowankom szczególnej troski, uwagi i wrażliwości.

55. Należy uzyskać od rodziców lub opiekunów prawnych dziecka zgodę na ewentualną pomoc dziecku w czynnościach osobistych.

56. Jeżeli zachodzi potrzeba pomocy wychowankowi z niepełnosprawnością w czynnościach osobistych, personel winien jej udzielać z pełnym zrozumieniem problemu. Przy udzielaniu takiej pomocy należy kierować się należyтым szacunkiem i dyskrecją.

57. Nikt nie może wyręczać osoby z niepełnosprawnością w czynnościach osobistych, które jest w stanie wykonać samodzielnie. W nagłym wypadku, gdy ten rodzaj pomocy jest potrzebny, rodzice lub opiekunowie prawni powinni zostać o tym powiadomieni tak szybko, jak to jest możliwe.

58. Opiekunowie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami wychowawczymi powinni czuwać, aby wychowankowie w grupie rówieśniczej nie podlegali wykluczeniu lub ośmieszaniu. Nie wolno bagatelizować sygnałów w tym zakresie pochodzących od niepełnosprawnych dzieci i młodzieży.

VI. PERSONEL OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZY

Zatrudnianie i przygotowanie wychowawców i opiekunów

59. W doborze personelu mającego pracować z dziećmi i młodzieżą należy zachować szczególną sumienność i predyspozycje psychofizyczne. Temat prewencji powinien być poruszony obowiązkowo przy rozmowach kwalifikacyjnych personelu etatowego.

60. Każda zatrudniana osoba powinna przedstawić zaświadczenie o niekaralności oraz podpisać zobowiązanie przestrzegania kodeksu zachowań. Dotyczy to zarówno pracowników etatowych (duchownych i świeckich) w instytucjach katolickich, jak i wolontariuszy angażujących się w konkretne akcje jak np. kolonie letnie, obozy, rekolekcje itp.

61. Wydział Katechetyczny Kurii i katolickie uczelnie kształcące pedagogów powinny zadbać, aby prewencja nadużyć seksualnych stała się częścią profilu wykształcenia nauczycieli religii katolickiej, nauczycieli w przedszkolach i szkołach katolickich, wychowawców w internatach oraz zakładach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez kościelne jednostki organizacyjne.

62. Skuteczna prewencja nadużyć seksualnych wymaga, aby personel na wszystkich szczeblach odpowiedzialności był odpowiednio szkolony w zakresie:

- a) własnej kompetencji emocjonalnej i społecznej;
- b) komunikacji i rozwiązywania konfliktów;
- c) dynamiki psychicznej ofiar;
- d) strategii sprawców nadużyć seksualnych;
- e) elementów strukturalnych w instytucjach, które mogą sprzyjać nadużyciom seksualnym;
- f) czynów karalnych w tym zakresie oraz aktualnego ustawodawstwa cywilnego i kościelnego oraz procedur z nimi związanych.

63. Celem szkoleń ma być zapewnienie jakości pracy wychowawczej i formacyjnej oraz wykluczenie możliwości popełnienia czynów zabronionych przez prawo.

64. Realizacja szkoleń wymienionych w pkt. 62 powinna być odpowiednio monitorowana.

Zaangażowanie wolontariuszy

65. Wolontariusze pracujący z dziećmi i młodzieżą mają obowiązek:

- a) otrzymać i zapoznać się z regułami, formą i strukturą dotyczącą różnych zakresów i form pracy z dziećmi i młodzieżą;
- b) podpisać zobowiązanie do przestrzegania kodeksu zachowań;
- c) odbyć podstawowe szkolenie związane z ochroną dziecka i rozpoznawaniem zagrożeń i sygnałów wskazujących na nadużycia seksualne;
- d) nawiązać służbowy kontakt z osobą odpowiedzialną za prewencję w danej instytucji czy duszpasterstwie.

VII. UMIEJĘTNOŚĆ ROZPOZNAWANIA SYGNAŁÓW OSTRZEGAWCZYCH

66. Sygnały, które w postawie dorosłego człowieka mogą świadczyć o odchyleniu od normy w jego relacjach do małoletnich:

- a) Sygnały ostrzegawcze „soft” (delikatne)
 - nie ma relacji z rówieśnikami,
 - czuje się nieswojo z rówieśnikami,
 - czuje się komfortowo z małoletnimi,
 - interesuje się zajęciami/grami dla dzieci/młodzieży,
 - czuje się nieswojo w kwestii własnej seksualności lub ją neguje,
- b) Sygnały ostrzegawcze „warning” (ostrzegające)
 - spędza dużo czasu z małoletnimi,
 - daje niecodzienne prezenty dla małoletnich,
 - dzieli się sekretami z małoletnimi,
 - nawiązuje częste kontakty z małoletnimi w mediach społecznościowych,
 - przez niektórych małoletnich jest uważany za „odrażającego”,
 - dorośli czują się przy nim coraz bardziej nieswojo,
 - posiada w swoim pokoju pluszaki, gry dziecięce lub zabawki,

c) Sygnały „emergency” (zagrożające)

- zabiera dzieci na prywatne wakacje lub do prywatnej kwatery,
- posiada dużą ilość zdjęć dzieci,
- „mocuje się” z dziećmi,
- dotyka ciała dzieci lub dzieci dotykają jego ciała,
- zachowuje się natrętnie: dotykając osoby małoletnie, rozmawiając z małoletnimi na tematy seksualne,
- podaje małoletnim alkohol/narkotyki.

67. W przypadku zauważenia w zachowaniu dorosłego sygnałów opisanych w pkt. 66c należy podjąć odpowiednie działania poczynawszy od bacznej obserwacji podejrzanego aż po zgłoszenie niepokojących zachowań odpowiednim instytucjom.

VIII. UWRAŻLIWIANIE I EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

68. Zarówno dzieci i młodzież, jak też ich rodzice i opiekunowie prawni powinni być objęci programem prewencji i przez odpowiednie szkolenia uświadomieni i uwrażliwieni na prawo do ochrony swojej intymności.

69. Dzieci i młodzież powinny zostać poinformowane o istnieniu kodeksu zachowań chroniącego ich godność oraz o możliwości bezpiecznego zgłoszenia wyznaczonej i zaufanej osobie ewentualnych naruszeń kodeksu.

70. Możliwość zgłoszenia dotyczy naruszeń zarówno ze strony dorosłych, jak i animatorów oraz ze strony rówieśników.

IX. OCHRONA PRZED NIESŁUSZNYM POSĄDZENIEM

71. Duchowni, a także osoby świeckie (w tym wolontariusze) podejmując pracę z młodzieżą mogą odczuwać obawę a nawet strach. Dlatego, by uniknąć narażenia się na niebezpieczeństwo posądzenia o czyn karalny, należy pamiętać o podstawowych zasadach bezpieczeństwa, a w szczególności unikać:

- a) spotkań z małoletnim/małoletnimi w odizolowanych pomieszczeniach;
- b) wszelkich zachowań, które mogą zostać odebrane jako faworyzowanie jednego z małoletnich;
- c) wszelkiego rodzaju angażowania się w dwuznaczny fizyczny kontakt z małoletnim;
- d) noszenia prowokującego oraz niestosownego stroju;
- e) epatowania nagością w obecności małoletnich;
- f) spotykania się w pomieszczeniach prywatnych lub mieszkaniu małoletniego bez obecności innych dorosłych;
- g) dawania w sekrecie prezentów wybranym małoletnim;
- h) wszelkich zachowań, które mogą zostać uznane za niemieszczące się w powszechnie przyjmowanych standardach okazywania sympatii podopiecznym lub wychowankom;
- i) wszelkich wypowiedzi, które mogą zostać potraktowane jako komplementowanie wyglądu fizycznego i atrakcyjności dzieci i młodzieży;
- j) molestowania werbalnego np. nękanie żartami, uwagami i komentarzami o podtekście seksualnym;
- k) zachowań, które mogłyby być odebrane jako tzw. „zły dotyk”;
- l) wysyłania dwuznacznych smsów oraz e-maili;

m) robienia zdjęć w sytuacji, w której nie ma pewności co do wyrażenia zgody przez małoletniego lub jego rodzica (opiekuna prawnego).

72. W podejmowanej aktywności lub zabawach z małoletnimi nie wolno przekraczać granicy fizycznego kontaktu, dlatego w szczególności należy unikać w organizowanych zabawach bliskości fizycznej, przybierającej formę np. łaskotania, obejmowania, w tym obejmowania nogami, wykorzystywania siły fizycznej (zapasy, siłowanie się itp.).

73. Bezwzględnie zakazane jest niewłaściwe dotykanie lub obejmowanie małoletniego, bez względu na domniemaną zgodę.

74. Należy pamiętać, iż przekraczanie granic emocjonalnych oznacza traktowanie relacji z małoletnim jako intymnych na wzór relacji z dorosłą osobą, dlatego należy unikać:

- a) nieuzasadnionego spędzania długiego czasu z małoletnim;
- b) zbyt częstych telefonów do małoletniego czy pisania listów albo wiadomości;
- c) mocnego angażowania się w prywatne życie małoletniego;
- d) działań zaborczych;
- e) jakichkolwiek działań, które mogłyby zostać odebrane jako ośmieszanie zasad moralnych praktykowanych przez rodziców lub opiekunów;
- f) nakłanianie małoletniego na robienie czegoś wbrew jego woli lub woli jego rodziców lub opiekunów;
- g) obdarowywania małoletniego prezentami bez pozwolenia rodziców lub opiekunów;
- h) wykorzystania znajomości rodziny celem dotarcia do małoletniego (grooming).

75. Przekraczanie przyjętych zachowań oznacza działanie wbrew prawu kościelnemu oraz państwowemu i jest związane z konsekwencjami dyscyplinarnymi.

ks. Marcin Sieńkowski
Rektor WSD w Ełku

Ełk, 26 marca 2024 r.